КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра української філології та славістики
Факультету слов'янської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Мирослав СОЛОВЕЙ
«27» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітній рівень перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

освітньо-професійна програма / Практична психологія

статус дисципліни нормативна

Форма здобуття освіти денна
Навчальний рік 2022–2023
Семестр 1
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова навчання українська
Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2022

Розробник:
Пашинська Л.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та славістики

Схвалено на засіданні кафедри української філології та славістики,
протокол № 20 від « 16 » червня 2022 р.

Завідувач кафедри Валюх З.О.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету, туризму, бізнесу і психології,
протокол № 9 від « 27 » червня 2022 р.

Голова вченої ради факультету Наталія ЖДАНОВА

1. **Мета вивчення дисципліни** – поглибити знання студентів із сучасної української мови, сформувати в них погляд на мову як на системно-структурне явище, допомогти їм глибше оволодіти мовними формами, активізувати їхнє вміння спілкуватися українською мовою в різних соціокомунікативних ситуаціях.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредитів ЄКТС;
90 год., у тому числі:
лекції – 8 год.
семінарські заняття – 0 год.
практичні заняття – 22 год.
консультації – 0 год.
самостійна робота – 60 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:
3.1.Знати :

- Основні теоретичні відомості про українську мову, її системно-структурну організацію; властивості одиниць різних рівнів,
- головні фонетичні зміни, що відбуваються в процесі мовлення;
- принципи українського правопису;
- принципи перенесення найменування;
- особливості класифікацій слів української мови за походженням, уживанням, активністю функціонування в мовленні;
- джерела синонімії, антонімії, омонімії як лексико-семантичних явищ;
- знати різні типии фразеологічних одиниць, принципи стилістичної організації лексики, класифікації стилів сучасної української мови.

3.2. Вміти :

- аналізувати лексику за зазначеними вище ознаками;
- визначати прямі й переносні типии лексичних значень;
- характеризувати тип переносного значення слова;
- з’ясовувати походження слів;
- диференціювати різні типии фразеологічних одиниць;
- вільно спілкуватися українською мовою і вміло добирати лексику відповідно до жанрового і стильового спрямування висловлювання;
- утворювати потрібні граматичні форми, правильно відмінювати запропоновані словоформи;
- визначати лексико-граматичні, структурні, значеннєві розряди окремих частин мови тощо;
- аналізувати різні види простого, складного речення і складного синтаксичного цілого, розрізняти диференційні ознаки синтаксичних одиниць;
- схематично представити різні типи складних речень і складних синтаксичних конструкцій, правильно оперувати знанням принципів пунктуації.

3.3.Володіти елементарними навичками:
аналізу мовних одиниць, розмежування однозначних і багатозначних, омонімічних і полісемічних слів; роботи з лексикографічними джерелами, зокрема знаходити потрібну інформацію в різних типах лінгвістичних словників (тлумачних, орфографічних, етимологічних тощо).

4. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Сучасна українська літературна мова» розрахована на фахове ознайомлення студентів із теоретичними і практичними аспектами структури української мови на сучасному етапі її функціонування та формування у студентів фахових компетентностей володіння сучасними орфографічними, орфоепічними, графічними, лексичними, фразеологічними, пунктуаційними нормами, набуття практичних навичок використання тих чи тих виражальних засобів відповідно до сучасних норм, подолання недосконалого білінгвізму студентів, а також набуття вміння вільного спілкування в різних соціокомунікативних сферах.

5. Завдання (навчальні цілі) полягають у формуванні у студентів компетентностей, у тому числі

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК5. Здатність бути критичними і самокритичними.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК9. Здатність працювати в команді.

Фахових компетентностей:

ФК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
ФК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
ФК 12. Здатність до особистісної рефлексії в межах професійних компетенцій, розуміння динаміки міжособистісних стосунків та керування ними.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання(1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми (та / або методи і технології навчання)**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання***(за необхідності)*
Код	**Результат навчання**		
1.1.	Знання норм сучасної української літературної мови та спеціальною термінологією	Практичні заняття, самостійна робота	Вправи, тести
1.2.	Знання типів словників відповідно до завдань опису мовного матеріалу	Практичні заняття, самостійна робота	Робота зі словниками, дослідницькі завдання
2.1.	Уміння користуватися нормами сучасної української літературної мови	Практичні заняття, самостійна робота	Вправи
2.2.	Уміння користуватися лексикографічними працями відповідно до навчальних чи професійних завдань	Практичні заняття, самостійна робота	Вправи на аналіз мовного матеріалу
3.	Здатність співпрацювати з іншими комунікантами задля реалізації колективного професійного завдання	Практичні заняття, самостійна робота	Усні виступи
4.	Автономність під час виконання індивідуальних завдань	Практичні заняття, самостійна робота	Тести

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання *(необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)*

Результати навчання з дисципліни (код) / Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	2.1	2.2	3.	4.
ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.						
ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців					+	+
ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника	+		+		+	+
ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності	+	+	+	+	+	+
ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	+		+		+	+
ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі				+	+	+

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів для дисципліни «Сучасна українська літературна мова» має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – **залік**	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента	**50**
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	**50**

8.1.Форми та критерії оцінювання студентів:

1- семестрове оцінювання.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів.

Аудиторна робота студентів включає семінарські та/або практичні заняття.

«5» студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки.

«4» студент демонструє задовільне володіння матеріалом теми семінару; відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і.

«3» студент частково володіє матеріалом теми семінару; формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання;

«2» студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; допускає багато суттєвих помилок у визначені понять та категорій і т.і.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Позааудиторна самостійна робота студентів включає виконання завдань, які пропонуються викладачем.

«5» робота виконана правильно і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.

«4» робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок;оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.

«3» робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.

«2» виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.

Рейтинговий бал за роботу протягом семестру обчислюється шляхом помноження середнього арифметичного оцінок за аудиторну та самостійну роботу студента (середнє арифметичне округлюється до десятої частки) на 10.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**[1]**.** Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50.**

2. рубіжний контроль.

---

[1]Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: **«5», «3», «5»,«4», «5», «4».**Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3.** Отриману оцінку множимо на коефіцієнт **10 : 4,3 x 10 = 43**. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

Модульна контрольна робота (МКР) є складником семестрового рейтингу. Вона оцінюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно» – 50 балів;
«добре» – 40 балів;
«задовільно» – 30 балів;
«незадовільно» – 20 балів;
нез'явлення на МКР – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

3- підсумкове оцінювання залік.

8.2.Організація оцінювання *(обов'язково навести порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтованого графіка оцінювання)*:по завершенню І семестру першого курсу бакалаврату з дисципліни «Сучасна українська літературна мова» проводиться залік.

8.3.Шкала відповідності оцінок

Відмінно	**A**	**90-100**	**ЗАРАХОВАНО**
Добре	**B**	**82-89**	
	C	**75-81**	
Задовільно	**D**	**66-74**	
	E	**60-65**	
Незадовільно	**FX**	**0-59**	**НЕ ЗАРАХОВАНО**

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. **Фонетико-орфографічна система сучасної української літературної мови та її лексико-семантичний і фразеологічний рівні. Морфологічна структура сучасної української мови.**									
1	Фонетика, графіка, орфоепія, орфографія сучасної української літературної мови	14	2	2	10				
2	Морфеміка і словотвір	8		2	6				
3	Лексикологія. Лексикографія	8		2	6				

4	Фразеологія	6		2	4				
5	Іменні частини мови (іменник, прикметник, числівник, займенник)	14	2	2	10				
6	Дієслово. Незмінювані частини мови (прислівник, службові частини мови, вигук).	12		2	10				
	Разом годин за модулем 1	62	4	12	46				
Змістовий модуль 2. Синтаксис простого і складного речень.									
1	Просте речення. Пунктуація простого речення	14	2	4	8				
2	Складне речення. Пунктуація складного речення	12	2	4	6				
	МКР	2		2					
	Разом годин за модулем 2	28	4	10	14				
	Усього годин	90	8	22	60				

10. Рекомендовані джерела (у тому числі Інтернет-ресурси)

Основна *(базова):*

1. Авраменко О.М. Було - стало: зміни в правописі. Київ : Даринка, 2019. 40 с.
2. Блажко М., Омельчук С. Правописний практикум з української мови. Норми нової редакції «Українського правопису». К.: Грамота, 2020. 224 с.
3. Бодик О., Рудакова Т. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. К., 2019. 416 с.
4. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кричець О.М. Фахова українська мова. К., 2019. 272 с.
5. Городенська К.Г. Українське слово у вимірах сьогодення. К.: КММ, 2014. 124 с.
6. Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.
7. Пашинська Л.М. Сучасна українська мова. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів. Ч. І. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 284 с.
8. Пашинська Л.М. Сучасна українська мова. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів. Ч. 2. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. 248 с.
9. Сучасна українська літературна мова : підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко [та ін.]. / За ред. О. Д. Пономарева. К. : Либідь, 2005. 488 с.
10. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко [та ін.]. К. : Знання, 2013. 340 с.
11. Сучасна українська літературна мова: підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас [та ін.]. / Заред. М. Я. Плющ. К. : Вища шк., 2005. 430 с.

12. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посібн. / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. К. : Академія, 2006. 368 с.
13. Український правопис. К.: Наукова думка, 2019. 392 с.
14. Хворостяний І. Українська мова. Лайфхаки. К., 2020. 288 с.
15. Школа Г.М. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів. К. : КНЛУ, 2021. 130 с.
16. Ющук І. П. Українська мова : посібн. для студентів вишів. К. : Вища школа, 2004. 623 с.

Додаткова:

1. Бевзенко С.П. Українська діалектологія. К. : Вища шк., 1980. 245 с.
2. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології. Харків, 2004. 143 с.
3. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою). Л. : Вид-во Львів. ун-ту, 1989. 216 с.
4. Колоїз Ж. В. До питання про диференціацію основних понять неології. *Вісник Запорізького ун-ту : Філологічні науки.* Запоріжжя, 2002. № 3. С. 78-83.
5. Колоїз Ж. В. Українська оказіональна деривація : монографія. К. : Акцент, 2007. 311 с.
6. Тараненко О. О. Новий словник української мови (концепція і принципи укладання словника). К. : [б.в.], Кам'янець-Подільський: [б.в.], 1996. 172 с.
7. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : навч. Посібник. К. : Знання, 2007. 494 с.
8. Українська мова : енциклопедія / [редкол.: В. М. Русанівський, О. О.Тараненко]. К. : Укр. енциклопедія, 2000, 752 с.
9. Ющук І. П. Лексика української мови : навч. посіб. К.: КМУ, 2002. 130 с.

11. Додаткові ресурси:

1. Капелюшний А. Практична стилістика української мови. Львів, 2001. Режим доступу: http://shron.chtyvo.org.ua/Kapeliushnyi_ Anatolii/Praktychna_stylistyka_ukrainskoi_movy.pdf
2. Лінгвістичний портал з української мови. Режим доступу: http://mova.info
3. Мовознавство. Режим доступу: http://litopys.org.ua/
4. Підручник. Сучасна українська літературна мова (Шевчук С.). Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1584072040522/dokumentoznavstvo/suchasna_ukrayinska_literaturna_mova_-_shevchuk_sv
5. Світ слова: фонетика. Режим доступу: http://svitslova.com/ mova/fonetyka-grafyka.html
6. Стилістика української мови. Режим доступу: http://oldukrajinistika.upol.cz/Docs/Stylistyka.htm
7. Українська мова: Енциклопедія. Режим доступу: http://litopys.org.ua/
8. Український лінгвістичний портал: «Словники України» on-line. – Режим доступу: http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/
9. Уроки державної мови. Режим доступу: http://mova.kreschatic.kiev.ua/index.html